

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIUNEA A TREIA

CAUZA LEVINȚA c. MOLDOVEI (Nr. 2)

(Cererea nr. 50717/09)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

17 ianuarie 2012

DEFINITIVĂ
17 aprilie 2012

Hotărîrea poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Levința c. Moldovei (nr. 2),

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Treia), întrunită într-o Cameră compusă din:

Josep Casadevall, *președinte*,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele,

Luis López Guerra,

Mihai Poalelungi,

Kristina Pardalos, *judcători*,

și Santiago Quesada, Grefier al Secțiunii,

Deliberând la 13 decembrie 2011 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărîre, care a fost adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 50717/09) depusă la Curte împotriva Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile articolului 34 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către doi cetățeni ai Republicii Moldova, dl Pavel Levința și dl Vitalie Levința („reclamanți”), la 8 septembrie 2009.

2. Reclamanții au fost reprezentați de către dl V. Țurcan și dl M. Belinschi, avocați care își desfășoară activitatea în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl V. Grosu.

3. Reclamanții s-au plîns, în particular, de faptul că au fost deținuți fără temei legal și în lipsa motivelor de a fi deținuți; că ei nu au avut posibilitatea să participe nemijlocit la examinarea cauzei; și că instanțele judecătorești nu s-au pronunțat asupra detenției lor în termen rezonabil la judecarea cauzei.

4. La 25 august 2010 Curtea a decis să comunice cererea Guvernului. De asemenea, Curtea a decis ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia (Articolul 29 § 1).

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamanții s-au născut în anul 1971 și, respectiv, 1974 și locuiesc în Cahul.

6. Reclamanții au fost arestați în Rusia, în octombrie 2000, fiind apoi extrădați în Republica Moldova. Ulterior, ei au fost torturați în scopul obținerii declarațiilor auto-incriminatorii și au fost condamnați în baza, *inter alia*, mărturiilor lor, de către instanțele judecătorești naționale, (pentru mai multe detalii, a se vedea *Levința v. Moldova*, nr. 17332/03, 16 decembrie 2008).

7. La 16 decembrie 2008 Curtea a pronunțat o hotărîre în cauza *Levința* citată supra, și a constatat violarea articolelor 3 și 6 din Convenție. În temeiul acestei hotărîri și a legislației naționale (a se vedea paragraful 22 supra), reclamanții la 3 aprilie 2009 au înaintat o cerere de recurs în anulare împotriva sentinței de condamnare.

8. La 8 februarie 2010 Plenul Curții Supreme de Justiție a admis recursul reclamanților, a casat toate sentințele pronunțate anterior și a dispus reexaminarea cauzei și verificarea faptului dacă plîngerea reclamanților privind relele tratamente a fost întemeiată. În dispozitivul hotărîrii, instanța a decis: „[reclamanții] se mențin în arest; instanța de fond urmînd să se pronunțe asupra măsurii preventive”.

9. La 10 februarie 2010 avocatul reclamanților a depus plîngeri la Ministrul Justiției și Procurorul General. El a cerut eliberarea imediată a clienților săi, motivînd că nu a fost emisă nici o încheiere de arest preventiv dispusă de un judecător de instrucție sau instanța judecătorească, după cum este prevăzut în lege. În răspuns, Procuratura Generală a făcut referință la hotărîrea din 8 februarie 2010, iar Ministerul Justiției a menționat că nu a fost informat despre adoptarea unei decizii în privința reclamanților după 16 aprilie 2002.

10. La 15 martie 2010 Curtea Supremă de Justiție a trimis cauza la examinare Curții de Apel Chișinău.

11. La 13 aprilie 2010 avocatul reclamanților a cerut Curții de Apel Chișinău să dispună eliberarea imediată a reclamanților, în lipsa unei încheieri judecătorești de dispunere a arestului preventiv. În aceeași zi, procuratura a cerut ca aceeași instanță să dispună arestarea preventivă a reclamanților pentru treizeci de zile. Potrivit reclamanților, procuratura nu a prezentat probe în sprijinul acestui demers.

12. La 14 aprilie 2010 a avut loc o ședință preliminară în care instanța a examinat cererile părților. Cu toate acestea, instanța nu a adoptat nicio decizie și a amînat ședința pentru 16 aprilie 2010. La o dată ulterioară, instanța din nou a amînat ședința pînă la 19 aprilie 2010.

13. La 19 aprilie 2010 Curtea de Apel Chișinău a menționat că în hotărîrea din 8 februarie 2010, Plenul Curții Supreme de Justiție nu s-a pronunțat asupra aplicării măsurilor preventive. În continuare, instanța a declarat că va examina cererile părților care se referă la această chestiune și a constatat următoarele:

“Deținerea în continuare sub arest a [reclamanților] este necesară în scopul bunei desfășurări a procesului penal, ținînd cont, că există temeiuri rezonabile de a bănui, că

ei au comis infracțiunile incriminate, care se clasifică ca infracțiuni excepțional de grav, că ei ar putea să se ascundă de instanța de judecată, să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal.”

Prin urmare, instanța a respins cererea avocatului reclamanților din 13 aprilie 2010 și a dispus arestarea preventivă a reclamanților pe termen de 30 zile, începând cu 14 aprilie 2010, ora 14.00. De asemenea, instanța de judecată și-a declinat competența în favoarea Curții Supreme de Justiție.

14. La 22 aprilie 2010 avocatul reclamanților a înaintat o cerere de recurs la Curtea Supremă de Justiție. El a reiterat argumentul său privind lipsa unei încheieri judecătorești și a unui mandat de arest care ar dispune arestarea preventivă a clienților săi, în conformitate cu legea. De asemenea, el a declarat că Curtea de Apel Chișinău a încălcat prezumția de nevinovăție a clienților săi, fapt ce reiese din constatarea privind existența unor “temeiuri rezonabile” de a crede că inculpații au comis infracțiunile de care sunt acuzați. Mai mult, arestarea preventivă a reclamanților a durat mai mult decât termenul maxim de douăsprezece luni permis de lege. Suplimentar, el a menționat că procuratura nu a prezentat nicio probă în sprijinul afirmațiilor lor privind riscurile legate de eliberarea reclamanților. Avocatul a notat că procuratura nu a solicitat arestarea preventivă a reclamanților înainte de pronunțarea deciziei din 8 februarie 2010. În final, el s-a plîns pe cele două decizii ale Curții de Apel Chișinău de amânare a ședințelor de judecată în care trebuia să se pronunțe pe marginea arestării preventive a reclamanților.

15. La 13 mai 2010, ora 10.30, avocatul reclamanților a fost contactat la celular de către un judecător de la Curtea Supremă de Justiție, care l-a informat despre ședința de judecată privind recursul înaintat fixată pentru ora 12.00 din aceeași zi. Se pare că avocatul a reușit să ajungă la timp la ședința respectivă. Curtea Supremă de Justiție a respins recursul reclamanților ca neîntemeiat. Rezumînd temeiurile pe care s-a bazat procuratura, instanța a constatat următoarele:

“Verificînd legalitatea aplicării arestării preventive în privința [reclamanților], Colegiul penal conchide că instanța de judecată a ținut cont în deplină măsură de [prevederile relevante] ale legislației, fiind în drept, să soluționeze chestiunea privind măsura preventivă. Astfel, încălcări de procedură penală în stabilirea măsurii preventive în privința [reclamanților] nu au fost comise, de aceea motive pentru casarea încheierii în această parte lipsesc, recursul avocatului urmînd a fi respins.”

De asemenea, instanța judecătorească a constatat că în această cauză Curtea de Apel Chișinău era competentă să examineze această chestiune.

16. Potrivit reclamanților, la 13 mai 2010, la ora 14.30, avocatul reclamanților a fost din nou contactat la celular de către un funcționar al Curții de Apel Chișinău, care l-a informat despre ședința fixată pentru ora 16.00 din aceeași zi, în legătură cu demersul procurorului de prelungire a mandatului de arest în privința clienților săi. Avocatul se afla la Anenii Noi la acel moment și participa în cadrul unui proces penal în privința unui alt

client. Guvernul a declarat că nu poate nici confirma și nici nega faptul că un asemenea apel a fost efectuat în adresa avocatului reclamantilor.

17. În aceeași zi, la ora 17.00 Curtea de Apel Chișinău a examinat demersul sus-menționat, pe care procurorul l-a depus la 7 mai 2010 și prin care se solicita eliberarea unui mandat de arestare pe numele reclamantilor pentru șaiszeci de zile. Reclamantii nu au fost prezenți la ședință, unul din ei a refuzat să se prezinte, iar altul a declarat că nu era în stare să se prezinte. Avocatul reclamantilor nu s-a prezentat la Curtea de Apel, inculpații fiind reprezentanți de către un avocat din oficiu. Poziția celui din urmă a fost rezumată în încheiere în felul următor: “Apărătorul nu a susținut demersul procurorului”.

18. Instanța a admis demersul procurorului, în mare parte bazându-se pe motivele invocate în încheierea din 19 aprilie 2010. Gh. I., unul din cei trei judecători, a avut o opinie separată. El a constatat, *inter alia*, că demersul procurorului din 7 mai 2010 a ajuns la Curtea Supremă de Justiție abia la 11 mai 2010. De asemenea, el a menționat că în demersul său procuratura pur și simplu a citat prevederile legale relevante cu privire la temeiurile dispunerii arestării preventive, fără a arăta pericolul concret pe care îl prezentau reclamantii care se aflau în detenție deja de mai mulți ani, sau să enumere câteva temeiuri rezonabile pentru detenția lor. De asemenea, Gh. I. nu a fost de acord cu examinarea demersului în lipsa ambelor reclamanti și a avocatului ales de ei. El a menționat că același procuror, care la 7 mai 2010 a cerut examinarea de urgență a demersului său privind arestarea preventivă a reclamantilor, nu a informat partea apărării despre acest demers, cu toate că părțile s-au prezentat la ședința Curții Supreme de Justiție în dimineața zilei de 13 mai 2010. Gh. I. a conchis că avocatul a fost împiedicat să-și reprezinte în mod efectiv clienții și că a fost încălcat dreptul reclamantilor la apărare.

19. Avocatul reclamantilor a depus recurs, bazându-se în mare parte pe temeiurile menționate în cererea de apel din 22 aprilie 2010. De asemenea, el a notat că Curtea de Apel Chișinău a dispus arestarea clienților săi după două ore de la expirarea mandatului anterior. Prin urmare, ei au fost deținuți timp de două ore fără nici un temei juridic. În final, el s-a referit la imposibilitatea de a se prezenta la Curtea de Apel Chișinău, deoarece nu a fost informat la timp despre ședința din 13 mai 2010 și a notat că nu a fost cerut acordul clienților săi pentru a fi reprezentați de către un avocat din oficiu.

20. La 3 iunie 2010 Curtea Supremă de Justiție a respins recursul ca nefondat. Ea a constatat că dreptul la apărare nu au fost încălcat, pe motiv că reclamantii au refuzat să se prezinte în fața instanței. Avocatul lor a fost informat despre ședința, dar nu a reușit să se prezinte în fața instanței, deoarece avea un alt caz în Anenii Noi. Prin urmare, instanța inferioară a desemnat în mod corect un alt avocat pentru a participa la ședință. Mai mult, arestarea de treizeci de zile dispusă la 19 aprilie 2010 (care indică faptul că

această perioadă a început la 14 aprilie 2010) a expirat la 14 mai 2010 și, prin urmare, afirmația avocatului reclamanților că ei au fost deținuți la 13 mai 2010 timp de două ore fără un temei legal este nefondată. De asemenea, instanța a constatat că după casarea sentințelor de condamnare a reclamanților, arestarea lor preventivă era posibilă doar în cazuri excepționale și în baza unui demers a procurorului. Procuratura a respectat termenele limită stabilite de lege pentru înaintarea unui asemenea demers (cel puțin cinci zile înainte de expirarea mandatului anterior de arestare). În final, instanța a constatat că:

“...din demersul procurorului rezultă prezența probelor verosimile de comitere a unor infracțiuni care se atribuie la categoria celor deosebit și excepțional de grave, prezența suficientelor temeiuri de a presupune întreprinderea de către inculpați a acțiunilor de influențare a stabilirii adevărului la examinarea fondului cauzei, precum și de eschivare de la instanța de judecată, deoarece anterior inculpații s-au eschivat de la organele de drept fiind anunțați în căutare internațională și extrădați din Federația Rusă, reieșind și din lipsa legăturilor sociale, lipsa legăturilor cu domiciliul său, obținerea veniturilor din surse necunoscute și lipsa locului de muncă.”

21. Prin urmare, avocatul reclamanților a cerut în mod sistematic eliberarea clienților săi (aproximativ o dată pe lună), iar procuratura a cerut prelungirea arestării lor preventive. Instanțele au acceptat demersurile procurorilor, și au respins cererile înaintate de avocatul reclamanților. La 28 decembrie 2010 Curtea Supremă de Justiție a înlocuit măsura preventivă de detenție a reclamanților cu măsura preventivă de arest la domiciliu. La 4 februarie 2011, măsura preventivă de arest la domiciliu a fost înlocuită cu interdicția de a părăsi țara pe perioada desfășurării procesului penal.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

22. Prevederile relevante ale Codului de Procedură Penală (“CPP”) sunt următoarele:

“Articolul 453 Temeiurile pentru recurs în anulare

Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare (...) în cazul în care (...):

...

d. o instanță internațională a constatat că a avut loc o încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului care ar putea fi remediate printr-o reexaminare a cauzei.”

23. Potrivit articolului 457 din CPP, Plenul Curții Supreme de Justiție examinează recursurile în anulare potrivit dispozițiilor articolelor 434 - 436 din CPP.

Potrivit articolului 435 din CPP, la examinarea unui recurs instanța trebuie de asemenea să rezolve și chestiunile prevăzute la articolul 416 din

CPP. Potrivit articolului 436 din CPP, procedura de rejudecare a cauzei după casarea hotărîrii în recurs se desfășoară conform regulilor generale pentru examinarea ei.

Potrivit articolului 416 din CPP, instanța de apel, deliberînd asupra apelului, dacă este necesar, poate hotărî aplicarea unei măsuri preventive.

Potrivit articolului 329 din CPP, la judecarea unei cauze, instanța, din oficiu sau la cererea părților, este în drept să dispună aplicarea, înlocuirea sau revocarea măsurii preventive.

ÎN DREPT

I. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 § 1 DIN CONVENȚIE

24. Reclamanții s-au plîns că nu au fost eliberați din arest imediat după casarea sentințelor de condamnare și că au fost ținuți în arest în lipsa unui demers a procurorului privind aplicarea măsurilor preventive. Prin urmare, detenția lor a fost ilegală. De asemenea, ei s-au plîns că au fost deținuți ilegal timp de două ore la 13 aprilie 2010, avînd în vedere că încheierea instanței de prelungire a detenției lor a fost adoptată după două ore de la expirarea mandatului anterior de arestare. Ei au invocat articolul 5 § 1 din Convenție, care prevede următoarele:

“1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

...(c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci cînd există motive verosimile de a se bănui că a săvîrșit o infracțiune sau cînd există motive temeinice ale necesității de a-l împiedica să săvîrșescă o infracțiune sau să fugă după săvîrșirea acesteia;

...”

A. Admisibilitatea

25. Curtea consideră că plîngerea privind pretinsa detenție a reclamanților timp de două ore fără temei juridic este inadmisibilă. După cum a stabilit Curtea Supremă de Justiție în hotărîrea din 3 iunie 2010 (a se vedea paragraful 20 supra), perioada relevantă s-a încheiat de fapt cu o zi după ce a avut loc pretinsa detenție de două ore fără un mandat de arestare valabil. Curtea nu are nici un motiv să pună la îndoială această constatare (a se vedea data și timpul menționat în decizia Curții de Apel Chișinău, citată în paragraful 13 supra). Prin urmare, această pretenție este vădit nefondată

și trebuie respinsă în conformitate cu articolul 35 §§ 3 (a) și 4 din Convenție.

26. Curtea observă că cealaltă pretenție formulată în temeiul articolului 5 § 1 din Convenție nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 (a) din Convenție. Ea notează că aceasta nu este inadmisibilă sub nici un alt temei. Prin urmare, aceasta urmează a fi declară admisibilă.

B. Fondul

1. Argumentele părților

27. În primul rând, Guvernul observă, că această cauză se referă la circumstanțe foarte specifice. Ca urmare a constatării Curții privind violarea articolelor 3 și 6 din Convenție în cauza reclamanților, instanța supremă din Republica Moldova a casat sentința definitivă de condamnare a lor. Prin urmare, aceasta a acționat de asemenea ca o instanță de fond, care trebuia să decidă asupra aplicării măsurilor preventive în privința reclamanților. În conformitate cu diferite articole ale Codului de procedură penală (a se vedea paragraful 23 supra), Plenul Curții Supreme de Justiție avea competența să dispună arestarea reclamanților. Cu toate acestea, ea nu era obligată să ofere și motive pentru aplicarea arestului, chestiunea care trebuia decisă de către instanța de fond. Prin urmare, Curtea Supremă de Justiție a menționat că Curtea de Apel va decide asupra aplicării măsurilor preventive.

28. Reclamanții consideră că legea nu prevede o procedură care trebuie urmată în cazurile similare cauzei lor. În așteptarea introducerii modificărilor legislative de către Parlament, ei nu puteau fi deținuți în mod legal în temeiul deciziei Plenului Curții Supreme de Justiție, care nu avea competența să dispună arestarea lor, așa cum de fapt s-a întâmplat. Procedura care putea fi aplicată cerea înaintarea unui demers din partea procurorului și o examinare a acestui demers de către instanța de fond, ceea ce nu s-a întâmplat decât mult mai târziu. În consecință, omisiunea de a-i elibera pe reclamanți imediat după casarea sentinței de condamnare la 8 februarie 2010 a fost ilegală și detenția lor pînă la pronunțarea unei noi încheieri la 19 aprilie 2010 era fără temei juridic.

2. Aprecierea Curții

29. Curtea reiterează că expresiile “legal” și “în conformitate cu procedura stabilită de lege” din articolul 5 § 1 din Convenție se referă în mod esențial la legislația națională și stabilește obligația de a se conforma regulilor ce țin de conținut și procedură. Cu toate acestea, “legalitatea” detenției în baza dreptului național nu este întotdeauna un element decisiv. De asemenea, Curtea trebuie să fie convinsă de faptul că orice detenție aplicată în perioada în cauză este compatibilă cu scopul articolului 5 § 1 din

Convenție, de a preveni privarea de libertate a persoanelor într-un mod arbitrar (a se vedea *Anguelova c. Bulgariei*, nr. 38361/97, § 154, CEDO 2002-IV, și *Fedotov c. Rusiei*, nr. 5140/02, § 74, 25 octombrie 2005).

30. Curtea consideră că legislația națională, rezumată în paragraful 23 supra, ar putea fi interpretată ca oferind competențe suficient de clare Plenului Curții Supreme de Justiție de a examina chestiunea privind faptul dacă se vor aplica măsuri preventive la casarea unei hotărâri judecătorești definitive. Totuși, acea instanță a lăsat în mod expres această chestiune pentru examinarea Curții de Apel (a se vedea paragraful 8 supra; a se vedea de asemenea paragraful 13 supra în privința confirmării de către Curtea de Apel a faptului că Curtea Supremă de Justiție nu a aplicat nicio măsură preventivă) și nu a emis mandate de arestare. Instanța pur și simplu a menționat că reclamantii “se mențin în arest”, fără însă a specifica despre ce tip de privare de libertate este vorba.

31. În același timp, odată cu casarea la 8 februarie 2010 a sentințelor adoptate în cauza lor, reclamantii nu puteau fi “deținuți legal în temeiul condamnării lor de către instanța competentă” (articolul 5 § 1 (a) din Convenție). Totuși, din moment ce Curtea Supremă de Justiție a decis că reclamantii se mențin în arest în continuare, aceasta trebuia să invoce temeiuri legale pentru detenția lor, care să fie conforme cu oricare din motivele pentru detenție prevăzute de articolul 5 § 1 din Convenție, în vederea respectării principiului că nimeni nu trebuie privat de libertate în mod arbitrar.

32. Cu toate acestea, Curtea Supremă de Justiție nu a analizat chestiunea motivelor legale și justificării detenției reclamantilor (a se vedea, *a contrario*, *Mooren c. Germaniei* [MC], nr. 11364/03, §§ 82-89, 9 iulie 2009). De fapt, detenția continuă a reclamantilor a fost menționată doar în dispozitivul hotărârii fără a fi oferite detalii cu privire la motivul sau scopul detenției lor. Mai mult, instanța nu a specificat perioada de detenției a reclamantilor. După cum rezultă din materialele dosarului, acest fapt a permis procurorului să nu solicite un mandat de arest corespunzător pentru perioada care depășește două luni (a se vedea paragraful 11 supra).

33. Curtea ia notă de argumentul Guvernului, potrivit căruia Plenul Curții Supreme de Justiție nu avea competența să ofere motive pentru detenția reclamantilor. Totuși, ea consideră că instanța care are competența să dispună detenția unei persoane trebuie de asemenea să aibă competența să justifice o asemenea detenție, indiferent de faptul cât de extraordinare sunt circumstanțele cauzei. Acest fapt rezultă din principiul că detenția trebuie să fie o măsură de excepție și că nimeni nu trebuie să fie deținut în mod arbitrar.

34. Având în vedere că în hotărârea Curții Supreme de Justiție din 8 februarie 2010 din această cauză lipsește orice fel de justificare a detenției reclamantilor, este imposibil de verificat care temei specific enumerat în

mod exhaustiv în articolul 5 § 1 din Convenție se aplică în această cauză, și dacă se aplică vreunul.

35. Argumentele de mai sus sunt suficiente pentru ca Curtea să conchidă că detenția reclamanților în perioada 8 februarie și 19 aprilie 2010 nu era compatibilă cu scopul articolului 5 § 1 din Convenție.

Prin urmare, a avut loc o violare a acestei prevederi.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 § 3 DIN CONVENȚIE

36. Reclamanții s-au plîns de încălcarea drepturilor lor garantate de articolul 5 § 3 din Convenție, care prevede următoarele:

“Orice persoană arestată sau deținută în condițiile prevăzute de § 1 c) din prezentul articol ... are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții a prezentării persoanei în cauză la audiere.”

A. Admisibilitatea

37. Curtea observă că această pretenție nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 (a) din Convenție. În continuare, ea notează că aceasta nu este inadmisibilă sub nici un alt temei. Prin urmare, aceasta urmează a fi declarată admisibilă.

B. Fondul

38. Reclamanții au declarat că instanțele judecătorești naționale nu au oferit motive relevante și suficiente pentru dispunerea și prelungirea măsurii de arest preventiv.

39. Guvernul a contestat acest argument. Acesta s-a referit la motivele oferite de către instanțele judecătorești naționale, și anume riscul imixtiunii și eschivării de la desfășurarea urmăririi penale.

40. Curtea reiterează că, în conformitate cu al doilea paragraf al articolului 5 § 3 din Convenție, o persoană acuzată de comiterea unei infracțiuni trebuie să fie întotdeauna eliberată în cursul procedurii, cu excepția situației în care statul poate să demonstreze că există motive “relevante și suficiente” pentru justificarea detenției continue a acestuia (*Yağcı and Sargin c. Turciei*, 8 iunie 1995, § 52, Seria A nr. 319-A).

41. În această cauză, Curtea observă că perioada inițială a detenției reclamanților (între 8 februarie și 19 aprilie 2010) a fost contrară articolului 5 § 1 din Convenție (a se vedea paragraful 35 supra). Prin urmare, nu este necesar de determinat și faptul dacă a avut loc o violare a articolului 5 § 3 din Convenție. Cu toate acestea, după 19 aprilie 2010, reclamanții s-au aflat în detenție în temeiul unei încheieri și mandat de arest pronunțate în mod

legal. Prin urmare, Curtea va examina faptul dacă instanțele judecătorești naționale au oferit motive relevante și suficiente la emiterea mandatelor de arest în privința reclamanților.

42. Curtea notează că anterior în privința Republicii Moldova ea a constatat încălcări ale articolului 5 § 3 din Convenție ca urmare a omisiunii instanțelor judecătorești naționale de a se baza pe probe suficiente în ce privește riscurile care pot apărea în caz de eliberare a persoanelor aflate în arest preventiv (a se vedea, de exemplu, *Șarban c. Moldovei*, nr. 3456/05, §§ 95-104, 4 octombrie 2005; *Becciev c. Moldovei*, nr. 9190/03, §§ 53-64, 4 octombrie 2005; și *Castraveț c. Moldovei*, nr. 23393/05, §§ 29-36, 13 martie 2007).

43. Totuși, în această cauză, în decizia sa din 3 iunie 2010, Curtea Supremă de Justiție s-a referit la un fapt specific care era relevant pentru luarea deciziei privind necesitatea dispunerii arestului preventiv în cursul procedurii – reclamanții anterior s-au eschivat de la organele de drept și au fost aduși în fața instanței judecătorești doar după ce au fost anunțați în căutare internațională (a se vedea paragraful 20 supra).

În lumina celor expuse mai sus și a faptului că deținerea reclamanților în temeiul invocat de către instanțele judecătorești a fost pentru o perioadă relativ scurtă de timp, Curtea consideră că în această cauză nu a avut loc o încălcare a articolului 5 § 3 din Convenție.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 § 4 DIN CONVENȚIE

44. Reclamanții s-au plîns de încălcarea drepturilor lor garantate de articolul 5 § 4 din Convenție, care prevede următoarele:

“4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau detenție are dreptul să introducă recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității detenției sale și să dispună eliberarea sa dacă detenția este ilegală.”

A. Admisibilitatea

45. Curtea observă că această pretenție nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 (a) din Convenție. În continuare, ea notează că aceasta nu este inadmisibilă sub nici un alt temei. Prin urmare, aceasta urmează a fi declarată admisibilă.

B. Fondul

46. În opinia reclamanților, drepturile lor garantate de articolul 5 § 4 din Convenție au fost încălcate ca urmare a imposibilității de a fi asistați de un avocat la alegerea lor în ședința din 13 mai 2010 (a se vedea paragrafele 16 și 17 supra). Ei au adăugat că termenul scurt oferit de instanța

judecătorească nu a permis avocatului lor să-și pregătească în mod corespunzător apărarea împotriva demersului procurorului de a prelungi arestul lor preventiv.

47. Guvernul a respins acest argument și a declarat că această cauză a fost excepțională și că un număr de ședințe de judecată au fost amânate. În orice caz, deoarece avocatul reclamanților nu a reușit să se prezinte la ședința de judecată, instanțele au asigurat reprezentarea corespunzătoare a reclamanților de către un avocat numit din oficiu.

48. Curtea observă că la ședința de judecată din 13 mai 2010 a fost programată examinarea demersului procurorului din 7 mai 2010 privind prelungirea arestului preventiv al reclamanților (a se vedea paragraful 16 supra). După cum a accentuat unul din judecători în opinia sa separată (a se vedea paragraful 18 supra), la momentul depunerii demersului său la Curtea de Apel Chișinău, procurorul nu a informat partea apărării despre aceasta. De asemenea, nu este clar din ce cauză partea apărării nu a fost informată despre demers la 11 mai 2010, când acesta a parvenit la Curtea Supremă de Justiție. Într-adevăr, după cum au menționat în mod corect reclamanții, același procuror a participat la ședința de la Curtea Supremă de Justiție în dimineața zilei de 13 mai 2010, și de asemenea nu a informat partea apărării despre demersul său.

49. Guvernul a menționat că nu putea nici să confirme și nici să infirme faptul că avocatul reclamanților a fost citat la telefon de către un funcționar al Curții de Apel Chișinău pentru a se prezenta la ședința care a avut loc în după amiaza zilei de 13 mai 2010 (a se vedea paragraful 16 supra). Cu toate acestea, Guvernul nu a prezentat probe pentru a contesta afirmația reclamanților că ei și avocatul lor nu au fost citați în nici un alt mod la acea ședință. Prin urmare, rezultă că fie avocatul reclamanților a primit un apel telefonic de la un funcționar al Curții de Apel Chișinău foarte târziu, fie el nu a fost citat deloc. În orice caz, Curtea consideră că avocatul nu avea timp suficient pentru a face cunoștință cu demersul procurorului și pentru a pregăti poziția clienților săi în legătură cu acest demers. Prin urmare, era de așteptat că avocatul numit ulterior de către instanța judecătorească națională, care nu avea cunoștințe despre această cauză, nu avea prea multe de spus (a se vedea paragraful 17 supra).

50. Mai mult, Curtea nu poate să accepte argumentul Guvernului că această cauză este excepțională și că mai multe ședințe de judecată au fost amânate, care, într-un mod oarecare, nu au permis instanțelor să asigure reprezentarea reclamanților de către avocatul ales de ei. Reieșind din fapte, este clar că procurorul și Curtea de Apel nu au informat avocatul reclamanților despre demersul depus și despre data ședinței, deși au existat mai multe posibilități în acest sens (a se vedea paragraful 48 supra).

51. Reieșind din aceasta, Curtea consideră că a avut loc o încălcare a articolului 5 § 4 din Convenție.

IV. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 § 2 DIN CONVENȚIE

52. Reclamanții s-au plîns că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2010 a fost încălcat dreptul lor la prezumția nevinovăției. Ei au invocat articolul 6 § 2 din Convenție, care prevede următoarele:

“2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită .”

52. Reclamanții s-au referit la fraza utilizată de către Curtea de Apel Chișinău în încheierea sa din 13 mai 2010, și anume că “există temeiuri rezonabile de a bănuși că ei au comis infracțiunile incriminate”. Ei consideră că aceasta era contrar obligațiilor instanței de judecată potrivit articolului 6 § 2 din Convenție.

53. Guvernul a contestat acest argument.

54. Curtea observă că fraza la care s-au referit reclamanții este în principiu aceeași cu cea utilizată în articolul 5 § 1 (c) din Convenție. Aceasta se referă la existența unor motive verosimile de a bănuși că o persoană a comis o infracțiune, ca un temei care poate fi stabilit de instanța de judecată înainte de a dispune arestarea preventivă în privința unei persoane și în același timp ca un garant împotriva detenției arbitrară. Curtea consideră că utilizarea acestei fraze în încheierea Curții de Apel Chișinău menționată supra a fost în concordanță cu obligația instanței de judecată în temeiul articolului 5 § 1 din Convenție și nu a încălcat principiul prezumția nevinovăției în privința reclamanților.

55. Prin urmare, această parte a cererii trebuie să fie respinsă ca vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 (a) din Convenție.

V. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 § 3 DIN CONVENȚIE

57. Reclamanții s-au plîns că prin omisiunea citării avocatului lor la ședința de judecată din 13 mai 2010 în timp util și drept urmare, neavînd posibilitatea de a participa nemijlocit la examinarea cauzei, a fost încălcat drepturile lor garantate de articolul 6 § 3 din Convenție.

56. În lumina constatărilor sale potrivit articolului 5 § 4 din Convenție supra, Curtea constată că nu este necesar de a examina admisibilitatea și fondul acestui capăt de plîngere.

VI. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 13 DIN CONVENȚIE

57. În final, reclamanții s-au plîns în temeiul articolului 13 din Convenție că nu au avut posibilitate să conteste hotărîrea Curții Supreme de Justiție din 8 februarie 2010 în partea ce ține de detenția lor continuă.

58. Avînd în vedere celor constatate potrivit articolului 5 § 1 supra, Curtea constată că nu este necesar de a examina admisibilitatea și fondul acestui capăt de plîngere.

VII. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

59. Articolul 41 din Convenție prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau Protocoalelor sale și dreptul intern al Înaltelor Părți Contractante nu permite decît o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă”.

A. Prejudiciul

60. Reclamanții au pretins fiecare cîte 66000 Euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral. Ei au invocat detenția ilegală timp de peste două luni și arestarea preventivă ulterioară în lipsa motivelor relevante și suficiente, precum și alte încălcări ale drepturilor lor garantate de Convenție, care le-au cauzat suferință.

61. Guvernul a considerat că suma pretinsă este excesivă în comparație cu sumele acordate anterior de către Curte în cauze similare și nefondată.

62. Curtea consideră că reclamanții au suferit urmare a detenției lor ilegale timp de peste două luni și a altor încălcări ale drepturilor lor garantate de articolul 5 din Convenție. Apreciind în mod echitabil, Curtea acordă fiecărui reclamant cîte 8000 Euro cu titlu de prejudiciu moral.

B. Costuri și cheltuieli

63. Reclamanții, de asemenea au pretins 5520 Euro cu titlu de costuri și cheltuieli suportate în fața Curții, precum și 302 Euro pentru traducerea documentelor. Ei au prezentat un orar al orelor efectiv lucrate de avocații lor (44 ore) asupra cauzei conform unui onorariu de 120 Euro per oră. De asemenea, ei au prezentat facturile care confirmă achitarea sumei de 1000 Euro în beneficiul avocaților. Avocații au cerut ca sumele acordate cu acest titlu să fie transferate nemijlocit pe conturile lor bancare.

64. Guvernul a invocat omisiunea reclamanților de a prezenta copia contractului cu avocații lor. În afara de facturile care confirmă plata sumei de 1000 Euro, nu au fost prezentate alte probe care ar confirma că au fost suportate cheltuieli de reprezentare. Prin urmare, reclamanții nu ar trebui să primească mai mult de 1000 Euro pentru cheltuielile de reprezentare. Mai mult, în facturile care confirmă plata pentru serviciile de traducere este indicată ca fiind beneficiar o terță persoană și nu demonstrează că acestea se referă la traducerile efectuate la cererea reclamanților sau ale avocaților lor.

65. Conform jurisprudenței Curții, reclamantul are dreptul la rambursarea costurilor și cheltuielilor doar în măsura în care a fost stabilit faptul că ele au fost necesare, real suportate și rezonabile ca mărime. În această cauză, luând în considerație documentele de care dispune și criteriile de mai sus, Curtea consideră rezonabil să acorde suma de 2000 Euro care să acopere toate costurile. Această sumă trebuie să fie împărțită în două părți egale, pentru a fi transferată în contul bancar al fiecăruia din cei doi avocați ai reclamanților.

C. Dobânda

68. Curtea consideră că este corespunzător ca penalitatea să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. Declară admisibile plîngerile formulate în temeiul articolului 5 § 1 (detenția între 8 februarie 2010 și 19 aprilie 2010), articolului 5 §§ 3 și 4 din Convenție, și inadmisibilă plîngerea formulată în temeiul articolului 6 § 2 din Convenție;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 5 § 1 din Convenție;
3. *Hotărăște* că nu a avut loc violarea articolului 5 § 3 din Convenție;
4. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 5 § 4 din Convenție;
5. *Hotărăște* că nu este necesar de a examina admisibilitatea și fondul capetelor de plîngere formulate în temeiul articolului 6 § 3 și articolului 13 din Convenție;
6. *Hotărăște*:
 - (a) că statul pîrît trebuie să plătească reclamanților, în termen de trei luni de la data la care această hotărîrea devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care urmează să fie convertite în lei moldovenești conform ratei de schimb aplicabile la data executării hotărîrii:
 - (i) a cîte 8000 (opt mii) Euro pentru fiecare reclamant cu titlu de prejudiciu moral, plus orice taxă care poate fi percepută; și
 - (ii) 2000 (două mii) Euro în comun ambilor reclamanți cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice taxă care poate fi percepută;

(b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus pînă la executarea hotărîrii, urmează să fie plătită o dobîndă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, plus trei procente;

7. *Respinge* restul pretențiilor reclamanților cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 17 ianuarie 2012, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte